

Inserati se sprejemajo in veljajo  
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat.

12 " " " " 2 " "

16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se  
cena primerno zmanjša.

#### Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana  
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opraviščno  
(administracija) in ekspedicija na  
Dunajski cesti št. 15 v Medija-  
tovi hiši, II. nadstropji.

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr  
za pol leta . . . 5 " — "  
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr  
za pol leta . . . 4 " 20 "  
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan  
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip  
št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in  
sicer v torek, četrtek in soboto.

## Za našega kmeta.

I.

Naša konservativna in narodna stranka je imela zmirom srce za kmeta. Sovražniki vere in naroda imenujejo našo stranko „klerikalno“, in hočejo s tem reči, da se ona edino le za duhovske koristi poteguje; če se pa resnica iz stoternih fraz in laži izlušči, spoznali bomo, da se je naša stranka vedno potegovala za ljudstvo ter ga branila pred oderubi in sleparji. Naša stranka se poteguje za to, da bi se volilna pravica navzdol razširila, da bi posebno kmečko ljudstvo zadobilo več politične veljave; naša stranka je prva povzdignila glas zoper oderuštvo, zoper ponarejanje hranilnih tvarin, zoper privilegije neproduktivnih stanov, kakor so judovski trgovci, špekulanti, bankirji, rentirji itd.; naša stranka se je potegovala za brambo domačega dela, za čast in blagostanje obrtniškega stanu, katerega hočejo fabrike čisto vdušiti, ker vsled teh postajajo prej svobodni rokodelci zdaj „beli sužnji“ fabriških podvzetnikov. Naša stranka se poteguje za vse v resnici produktivne stanove, tedaj za kmete, za obrtnike in za vse delujoče ljudi.

Kako po krivici se jej daje ime „klerikalna“ stranka, razvidno je iz tega, ker se je za duhovski stan do zdaj še najmenj potegovala; vsak pozna žalostno stanje kaplanov po deželi, ki so slabše plačani, ko poslednji brič, in vendar je naša „klerikalna“ stranka ves čas

pustila vse pri starem, ko so se povišavale plače uradnikom in častnikom; še le v zadnjem prestolnem govoru bilo je nekaj govora da bi se morale plače nižih duhovnikov zboljšati, pa do zdaj se še ni nič zgodilo. Če bi bila naša stranka res tako klerikalna, kakor se jej pravi, potem bi morali mi vsaki dan en članek o žalostnem stanju duhovnih pomočnikov na kmetih spisati. Najhujši sovražnik pa nam mora priznati, da tega nismo storili, da smo o tej zadevi komaj na vsake kvatre po enkrat kaj črhali; nasprotno pa smo dostikrat pisali za kmete in obrtnike.

Tako dela vsa naša stranka. Tako je zopet v tirolskem deželnem zboru poslanec msgr. Greuter povzdignil glas za kmetiško ljudstvo ter našteval vse krivice, ki se kmetu godé. Mi smo že nekaj omenili iz govora tega izvrstnega poslanca, in povedali, kako je on spoznal za potrebno, da se eksekutivne dražbe omejijo, da se oderuštvo zatré in kmetu kredit ponudi, ob enem pa njegova bremena zlažjajo.

Žalostno v istini je življenje našega kmeta. Odkar je odprt novi svet in rodi spočita zemlja ameriška toliko žita brez velikega truda, naša stara, izsrkana prst pa peša, od tega časa ni mogoče, da bi cena naših poljskih pridelkov v isti razmeri rastla, kakor se dražijo obrtniški izdelki, kakor rastejo državna bremena in državni dolgovi preuzročeni po vojaščini, ki postaja v Evropi skoro kakor da bi bil obsedni stan, med tem ko Amerika skoro nič vojakov

ne potrebuje; prouzročeni po judovski hegemoniji v trgovini, ktera si je vedela prisvojiti ves kapital ter z njim krščeni narod pritiska, sama pa ob „obrestih“ živi. Ko bi se dobil kak „Aleksander Veliki“, da bi presekali z mečem ta gordiški voz, to čez vso Evropo prepreženo pajčevino judovskih oderuhov, ki ob „obrestih“ živé ter državam milijone posojujejo, da jih morajo potem narodi plačevati, ali bolje: dolžni ostajati in obresti plačevati, ki požirajo na pr. v Avstriji tretjino vseh državnih dohodkov!

Druga stvar, ki nas uničuje, so različne „svobode“, tako svobodna kupčija, svobodno razkosanje in prodajanje kmetiških posestev, in kar je takih judovskih „svoboščin.“ Da se kmetija, obdelana po dedu, po sinu in vnuku, starodavno ognjišče kake poštene rodovine, sme zavoljo par goldinarjev dolga prodati za par soldov, kakor se na Dolenjskem godi, ko so se prodale 1000 gl. vredne kmetije za 5 gl., da se sme v hiši udomačena rodovina pregnati, to je ena tistih judovskih svoboščin, ki jih je našteval poslanec Greuter, ko je govoril za to, da se morajo te družbe enkrat ustaviti. Mi smo o tem že pisali, pa še bomo, če je božja volja. Nam se zdi, naj bi se naredila postava, da se kmetiško posestvo nikdar ne bi smelo prodati pod polovico cene, in da se sploh ne sme prej na dražbo deti, dokler ni dolg presegel polovice cene. Nas vselej srce boli, kedar javljamo eksekutivne dražbe, in zavoljo kakih smešnih svot se včasih razpisujejo! Zavoljo

## Pijanec.

Našim ljudem podomačil Vilinski.

### 9. Podpihovanci.

(Dalje.)

„Ali draga moja hči, pomisli“, pravi pametna mati, „pomisli, kako pa bo, kadar skrbi še tebe potarejo, kadar tudi tebe moči zapuste, da se boš grudila? kaj bo, kadar sama zbolíš? Kdo bo potem stregel tebi in pa otrokom? kaj misliš, da on, nemarnež, ki ni vreden, da ga pošten človek z nogo brcne? Ne veš: komur ni svetovati, mu tudi ni pomagati? Kdor ne posluša, naj sam poskuša! Jaz sem storila svojo dolžnost. Poznej ne boš mogla ná-me zavračati, da sem jaz kaj kriva; zapomni si, vsega budega si boš sama kriva.“

„Bog me bo podpiral“, odgovori Katinka, „da bom potrpežljivo nosila svoj križ, da bom živela in umrla kakor zvesta žena Jankova. Samo to vas prosim, mati, pravi Katinka zdi-hovaje in solzé, ako umrjem, skrbite vi za moje otroke, vi jim bodite mati, vi jih vzemite. O, rada bi jaz umrla, samo da bi vedela, da so otroci v dobrih in varnih rokah. Tudi bi rada koj umrla, ko bi mogla izprositi od Boga, da se Janko spreobrne in popravi.“

Stara mati poda hčeri roko in se odpelje domu.

### 10. Tašča.

„Katinka!“ reče nekega jutra Janko, ves nasajen pa jezen svoji ženi, „denarja mi daj, denar moram imeti.“

„Ljubi moj“, odgovori Katinka derhteče, „od kodi ga bom vzela?“

„Vzemi, kjer češ, biti mora, saj si ti kriva, da gre pri gospodarstvu vse narobe. Denar moraš prinesiti, dobodi kjer moreš, če ne, se ti bo huda godila, ne čakaj me doma. Denar, denar moram imeti, imeti ga moram, naj se svet podere, ali pa peklo odpre.“

„Za sveto ime božje, Janko, kje bom jaz dobila denar? Kaj češ, da otrokom krvi od srca odtočim pa prodam? Druzega nimam pod milim Bogom nič. Ako si moraš kaj pomagati, prodaj tisti zlati križec, ki si mi ga dal, ko sva se jemala, tisto srebrno uro po mojem ranjem očetu in pa otročje srebrnjake, ki so jih otroci od botrov dobili in tukaj je še moj poročni prstan — svojega si že prodal ali pa zgubil.“

„To naj te ne briga, jaz sem gospodar pri hiši,“ se zadere o Janko osramoten in razdražen, ker je bil pijan dal svoj prstan krmarjevi Anki in njegova žena je to zvedela. „Poberi to brklarijo skupaj pa prinesi, kar še imaš svojega beraštva.“

Jokaje prinese Katinka zahtevane stvari pa mu jih da.

„To ni še vse, čuk prečukan, kje je prstan? Zakaj ga ne daš, baba? ali si ga dala menda gospodu podjetniku?“

„Bog ne daj, da bi od mene kaj tacega mislil“, reče Katinka pa zdi-hovaje in glasno jokaje snema prstan z roke, ker zdelo se ji je, kakor bi ji hotelo srce počiti, ko ga je snemala.

„Vse to je premalo, to vse ni nič, vse skupaj ni vredno štiri sto forintov, jaz pa tisuče potrebujem! Vozovi, konji, krave, ovce, vse do vraga je predano, delavci in posli iz mlina odpuščeni, kolesa stoje, shrambe prazne, nikjer nič! Prokl... baba, lepo si gospodarila. Da te h... vzame. Daj denarja zdaj! denarja daj! če ne, se te Bog usmili.“

„Janko, rada bi to storila, pa kako?“

„Pojdi tje gori k stari, lakomni tašči, k svoji materi pojdi, ona je premožna, lahko bi pomagala, pa nas pušča zloidi babji, da gre vse pod zlo. Še enkrat naj mi pride, ta prepleta čarodejka, naj se mi le še enkrat prikaže semkaj v naš mlin, jaz ji pokažem, kje je zidar luknjo naredil, kar zviškoma jo ven pahnem.“

„Janko, bodi človek; veš, bila sem pretekli teden pri njih, rekli so mi, da so sami



20 ali 50 ali 100 gld. dolga se proda posestvo, ki je vredno več ko 1000 gld. Ali ni to lahkomisljeno igranje z našim poštenim narodom? Ali se obstoječe postave ne dajo predrugačiti?

## Hrvatje v Ljubljani.

(Konec.)

Že ko smo ob jezeru stopali k Petrankini gostilnici, so jeli pokati zopet možnarji in jak je bil od skalovja res veličastno-gromeč. Pri Petranki, kjer je imel biti obed, so čakali čolni, vse se je peljalo na Marijni otok, kjer so v cerkvi hrvaški pevci zapeli jako ginljivo cerkveno, a g. Eisenhut jih je spremljeval na orgljah. Za njimi je tudi naš kvartét eno zapél in po nekolikem sprehajani po otoku ter ogledovanji okolice z zvonika smo se od peljali „pevši“ nazaj.

Pri obedu je bilo zopet vse živahno, napitnice so se vrstile s popevanjem hrvatskih in naših pevcev, tudi nekaj telegrafskih pozdravov je bilo došlo z Ljubljane in Siska. Na to se je vzdignila vsa družba ter se peljala čez jezero ogledat si grad, čegar prostore nam je gospodar radovoljno odprl. In zopet so bili naši mili gostje očarani po razgledu na krasni kraj ter rekli, da kaj tacega na Hrvatskem nimajo. Bilo je tudi tukaj nekoliko pozdravov, a družba vsa židane volje. Proti večeru je odrinila večina Hrvatov in Slovencev proti Ljubljani nazaj, le nekaj je obojih ostalo še na Bledu, ker so se bili namenili drugi dan v Bohinj do izvira mogočne Save — k Savici. Blejci so pri odhodu povsod prijazno pozdravljali vrle Hrvate in Slovence. Pri Goljašu, ki je svoji gostilni dal naslov „pri Triglavu“, smo se ustavili, da počakamo vlaka. Tu je bilo zopet vse živahno, slišalo se je več nazdravij s te in one strani, zadojo je napravil g. J. Alč šovec, povdarjaje pomen današnje slovesnosti, pobratimstva Hrvatov in Slovencev na mirnih valovih jezera ob znožji velikana Triglava, ki je bil priča tej bratovski zvezi. Na kolodvoru v Lescah, čegar vodja je tako prijazno skrbel za slovesen sprejem domačih potnikov, je čakalo več ljudstva in kakor na Bledu že, veliko od-

ličnejih gorenjskih možakov, ki so prišli pozdravit brate s Hrvatskega. Vožnja do Ljubljane je bila kakor zjutraj, goreli so kresi nad Podnartom in na Vižmarjih, le v Kranji in v Loki je bilo mrzlo kakor zjutraj. V Ljubljani je zopet čakala na kolodvoru velikanska množica, pot do čitalnice je bila skoro tako slavno viharina, kakor prejšnji dan. Po noči je odšlo nekaj „Sokolov“ in drugih Hrvatov z zastavo domú, nekaj pa jih je ostalo še tu.

Sv. Petra dan je bil popoldne izlet ljubljanskega „Sokola“ na Vevče, pridružilo se je tudi več hrvatskih „Sokolov“. V Vevčah je bilo razveseljevanje zopet živahno, čez 300 Ljubljancev obojega spola je šlo tje. Domú so se peljali večidel z Zaloga po železnici in v Ljubljano pripeljali se ravno o istem času, kakor „bohinjski Hrvatje“ z Gorenjskega.

Kdo bi bil štel zopet ljudi množico, ki je na kolodvoru čakala obojih! Kdo bi mogel popisati vrisk, s katerim je zopet vse šlo do čitalnice! Bilo je vse to že gromovito, kar zidovje se je treslo „živijo“ vriska. Vrnivši se Hrvatje z Bohinja so nam pa pripovedovali, kako so bili tudi tam na svoji poti iznenadeni po veličastnosti narave, pridnosti ljudi in snažnih selih, posebno pa še po sprejemu na Bohinjski Bistrici, kjer so jim fantje zapeli hrvaško, a oni odgovorili so slovensko. Rekli so, da Slovenec je po vsi pravici ponosen na svoj krepki in umni narod po deželi in da se le po mestih nahajajo še gojzda za smeti, po kmetih pa le duševno in telesno zdravo ljudstvo, kakoršnega ni najti kmalo kje. —

V čitalnici je bilo zopet vse natlačeno polno, ko so dospeli popotniki. Tu jih je čakalo zopet nekaj novega, cela družba naših Šiščank v narodnih domačih pečah. Prišle pa niso le kazat krasoto in ponosnost narodne obleke, nego to je bil cel pevski zbor moških in žensk, in odlikoval se je ta zbor tako, da je res zaslužil burno pohvalo, ki je donela njegovemu petju z vseh strani. Z njimi so se vrstili naši pevci, govori in nazdravice in po pristrčnem slovesu so se odpeljali v veliko nam žalost skoro vsi že zadnji nam dragi bratje.

Tako so bili končani trije dnevi veselja, kakoršno čuti le brat, če ga pride obiskat brat. Nadjamo se, da so vzeli bratje Hrvatje seboj ravno tak spominj na nas, kakoršnega so nam oni pustili o sebi. Bog daj, da se kmalu zopet vidimo — bodi si na naši ali njihovi zemlji, kateri ste pa obe tako le bratovski. Pristrčna jim bodi zahvala za to obiskovanje, ki nam je dalo priliko osebno spoznati toliko odličnih možakov zemlje hrvatske!

Vsemu temu imamo še pristaviti to, da je vse vršilo se v najlepšem redu, da toraj naši sovražniki nimajo ne najmanjšega vzroka spodtikati se nad tem shodom, — izvzemši to, da je navdušenost morda njihovim ušesom hudo dela. Pokazalo pa se je zopet, da je ljubljansko prebivalstvo po ogromni večini narodno, slovensko.

## Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 6. julija.

Nemško-liberalci se tolažijo s tem, da se **ministerstvo** v sedanji obliki ne bo moglo dolgo obdržati. Tudi konservativni list „Tiroler Stimmen“ meni, da se mora ministerstvo še en par krat spremeniti, prej da zadobi stalno obliko. Poslednji list pač le meni, da se bo moralo ministerstvo popolnem na desno stran nasloniti, sicer bi se ne moglo vzdržati. Naša misel je taka, da ima sedanje ministerstvo vse pogoje stalnosti v sebi. Večina zbornice ga bo podpirala, kakor do zdaj, levica pa je onemogla, ter ne več v stanu, kako ministerstvo vreči; saj je napela vse žile, da bi Tascheja vrgla, pa on je svojo pozicijo le še bolj vtrdil, ker je odstranil razdirajoče in ovirajoče ustavoverne ministre, ter se obdal z nevtralnimi možmi, ki ga bodo v njegovi akciji podpirali.

„Politik“ nasvetuje, naj bi se odpravilo **vladno časopistvo** (pressbureau), katero vladi le zapreke dela, ter zoper njo pri vsaki priliki intrigira in na tihem ruje, ker mu vest ne dopusti, da bi to hvalilo, kar je prej skozi leta grajalo.

v veliki zadregi, da morajo kozolce postaviti pa strehe pokriti, ki so ondan zgorele; pa tudi sam veš, da niso tako premožni kakor ljudje govore, sicer bi ne imeli zmerom v zakupu ali najemu tuje posestvo.“

„Kaj pa da, v zakupu ima dve, tri njive, travnike, vse drugo je pa njeno. Tvoj oče, zastaran skopuh, bi bil raje dušo pustil iz telesa kakor sold iz žepa. Ima! Je že prav, zdaj grem pa jaz tjekaj, pa se bova drugač pogledala z baburo. Boš videla, kako hitro bo denar tukaj. Jaz jej čem potresti njene rumenjake, ne pridem brez njih, me ni skrb.“

„Pusti, da grem jaz k materi.“ —

„Nič ne pojdeš, nikamor ne, zdaj pojdem jaz tjekaj, jaz jo bom drugač oštel, le počakaj malo, take bo slišala, kakor še svoj živ dan ne. To bi bilo vendar strašna sramota, ko bi do tega prišlo, da bi jaz prodajan bil, jaz gospodar Janko, mlinar Prašnik, zet bogate zakupice na Dobovi, da bi on kakor berač iz mlina šel, da bi vse zgubil, da bi se mu vse očitno na dražbi prodajalo, da bi vsa njegova posestva na boben prišla. Bog ne zadeni! Raje puško nabašem, pa se ustrelim; da da, tako bom storil, da, ustrelim se, kakor sem gotovo pošten človek; to bom stari veščini na Dobovi na ušesa zagrmel, da se bo kar zganila v dve gubi.“

„No, pojdi, beži-mé, le umiri se nekoliko; ljubi Bog naj ti jo nakloni; mi bomo pa prosili, da prazen domu ne prideš.“

„Imate pač prav, sicer bi utegnili doživeti vihar, kakor ga niste slišali ne videli, kar ste živi.“

Janko gre in pridši do krčme kar v dušku popije nekaj kozarcev slivovca. V gojzdu sreča logarja Filipa in temu pove, kam da gre in zakaj da hiti.

„Ako se mi stvar dobro obnese, počakajte me pri Debeljaku. Pred mrakom sem gotovo nazaj“, zaupije še za logarjem. —

Pijanski tovarši so ga čakali v krčmi in gledali skozi okno zdaj eden zdaj drugi, ali pa vsi naenkrat. Janka ni, dolgo ga ni, naposled se vendar prikaže. Nedaleč od krčme je stal, zdelo se jim je, kakor da nekaj premišluje, ali bi jo udaril na desno ali jo krenil na levo. Grabež odpre okno in zaupije: „Hoj, Janko, kaj stojiš kakor na straži? kaj si se v tla zabil kakor kol, da je nikamor ne makneš? Požuri se, požuri, mesto ti je prazno, kozarec te čaka, Anka pleče, pa naprej ne more, če brž ne prideš. Hoj, hoj, pa teci!“

Zlahkoma stopa Janko proti krčmi. Postane, pa le postane. Videlo se mu je, da je neodločen, da bi ali bi ne.

„Gadova mast, kaj je to, Janko, da se

obotavljaš? Juri, pojdi, pa dovedi ga semkaj“, reče logar. Kolar gre, pa Janka prime pod pazduho, ki malo otresa in se izvija, kakor da bi ne hotel v krčmo, kamor ga pa vendar krepki kolar pritira. Janko sede, ne spregovorivši besede in na mizi sloneč glavo z rokama podpre.

„Janko“, reče logar, „kako čuden človek si ti! Lej, veselje nam kališ. Sédel si, kakor stara baba. Čaj, da te malo pogledam.“

„Kaj je to? Tako ne gre. Krčmar, prinesi mu njegovo mero, da opere svojo skrb; to bo pomoglo“, zakliče kupec.

„Nečem piti“, pravi mlinar.

„Zakaj pa ne, če smem prašati?“ ruga se mu kolar.

„Slabo mi je že od včeraj. Hudo mi je, a pomagati si ne morem. Ves sem zlomljen in potr. Če pojde kaj časa tako naprej, pojde Janko v krtovo deželo, ali pa ga bodo nesli, tje gori na brdo, kjer mu bo grobar posteljo naredil. Potlej bom saj mir imel.“

„Pojdi, pojdi, Janko. Kaj te ni sram? Tarnaš pa stokaš pa cviliš kakor „kurji želodeček“ v Ljubljani pred sv. Krištofom“, se zadere logar. „Vse bi nas sram bilo, od glave do nog pa nazaj, ko bi bil ti res tak strahopetec in ne junak, kakor si. Kaj ti pa je? ti je kdo mlade pojedel? se ti je zvrnil kak pisker?“

„Nič mi ni, prijatli, nič. Siromak sem, si-



Vladni časniki, kakor „Presse“ „Fremdenblatt“, in različne „Zeitunge“ po provincijalnih glavnih mestih, ki dobivajo podporo iz davkovskih grošev, smatrajo še vedno za svojo dolžnost, pisati v smislu Herbstove stranke zoper ravnopravnost jezikov in za nemško hegemonijo, čeravno dobro vedó, da je sedanja vlada ravno nasprotnega mnenja. Ti ljudje so tedaj predrzni dovolj, da še podirajo, kjer bi morali zidati, in za to se pusté še plačati!

Ravno tako času primeren je drugi nasvet istega lista, naj bi se namreč v osebnstvu **političnih uradov** naredile potrebne spremembe. Dokler so centralisti vladali, nastavili so po vsih važnih mestih svoje ljudi, tako so si ustvarili za volitve in druge politične opravila vedno udan aparat, ki je vse v nemško-liberalnem duhu vodil. Ta izgled naj bi posnemala zdaj naša stranka, ter naj bi gledala, da postavi za cesarske namestnike, za okrajne glavarje itd. le svoje ljudi.

Na **Moravskem** je ces. namestnik vit. Kallina prepovedal pri neki nemški svečanosti razobešanje nemških črno-rudeče-zlatih zastav; vsled tega je hud vriš po nemških listih. Na Moravskem res ni treba z nemštvom demonstrirati, ker je znano, da je dežela slovanskem. Nemcev je komaj četrti del vsega prebivalstva. Da so Slovani v deželni zboru v manjšini, temu se nič ni čuditi, če pomislimo, da se nič bolje ne godi Slovincem na Kranjskem, kjer še Nemcev skoraj nič ni.

Moravski in goriški deželni zbor sta že sklenjena.

Interpelacija **slovenskih** poslancev zaradi ravnopravnosti slovenskega jezika je tako zmerno pisana, da še nemškutarski listi na njej ne morejo najti slabe dlake. Pomagali si bodo z lažjo, namreč s trditvijo, da se pri nas že davno v slovenščini uraduje, kakor navedeni ukazi določujejo; ker smo pa mi prepričani, da to ni res, in ker bi radi, da se še sl. vlada tega prepriča, svetovali bi še enkrat, naj naše občinstvo vse nemške pisanja, ki mu dohajajo iz uradov, pošilja slav. c. kr. deželnemu predsedništvu v pregled, da se bo g. predsednik z lastnimi očmi prepričal, kako

romak, prav nesrečen siromak sem. Kleta pi-jača taka, da me je pahnila v brezno, v nesrečo. O, kako sem nespameten! kakšen norec sem jaz! kaj ne? Jel' te da? — Ne bom več pil.“

„Tu ga imate, pečenega ali kuhanega, kakor ga hočete. To je maslo svete mlinarice, dobro mu je možgane zabelila“, pravi logar Filip porugljivo.

„Pustite vi mojo ženo v miru, ona je boljša, ko mi vsi skupaj. Jaz nisem vreden, da imam tako ženo. Vsaka druga bi jo bila neutegoma popihala od tacega zanikarneža, kakor sem jaz. Gorje mi ničevniku!“

„No? Lej, lej, pasja volna“, pravi logar, „kako ti jo zna Janko zakreniti in potuhniti se kakor kužek. No, potlej je bolje, da se ogramo s kapucinskimi kutami. Bodi hraber, saj imaš srce na pravem mestu, pa spi ta kozarec, če ne, nikdar več, dokler sem živ, s Filipom ne spregovoriš besede.“

„Ne bom pil. Zdravje mi je spodkopano, roke se mi tresejo, noge mi klenkajo, kolena mi natrkavajo. Ako mi še dom prodado, kaj sem družega nego berač, da berač! Da, da, tako bo tako, imenitni mlinar Prašnik bo berač, berač ali tat ali tolovaj, kakor kane.“

(Dalje prih.)

malo naša birokracija spoštuje ukaze svojih predstojnikov, kjer gre za ravnopravnost slovenskega jezika.

Tudi predlog poslanca Potočnika za **na-pravo dolensko železnico** je pripraven, vzbuditi pozornost slovenskega občinstva. Zidanje take železnice se zlasti priporoča še letos zato, da si bodo revni ljudje, ki jim je toča vse pobila, vsaj nekaj zaslužili, da po zimi gladu ne poginejo.

Vnanje države.

**Berlinska konferenca** je sklenila svoje delovanje, v praksi pa ničesar dosegla, ker Turek se brani, izvršiti njene sklepe in z lepa ter prostovoljno krčiti svojo državo.

**Grki** to sprevidijo, zato se pripravljajo na boj, in grozé, da bodo podkurili ustajajoči v Macedoniji, ter tam pregnali Turke, pa tudi — Bolgare. Usta res široko odpirajo, če je njih moč temu bahanju le količkaj enakomerna, potem se helenskim potomcem bodočnost smeje. Albanska liga pa se ravno tako bahato ustavija grškim težnjam, ter neče dopustiti, da bi se kos albanske zemlje odstopil Greciji.

Tako se dediči trgajo za dedščino bolnega moža. Pa nam se zdi, da je bolni mož še zmirom tako močan, da te male razgrajče vse skup pretepe, če jim spet ne bo kak močnejši na pomoč prišel, kakor je to storil ono leto Rus. Da bi se pa letos Rus potegnil za Grke, to je malo verjetno, ker ti že vojsko napovedujejo Bolgarom, ruskim gojencem, ter nič ne skrivajo svojega sovraštva do Slovanov. Le ako bi se Bolgari prekucije vdeležili, ter skušali dognati zedinjenje severne in južne Bolgarije (Rumelije), potem zna priti do nove rusko-turške vojske.

## Izvirni dopisi.

**Iz selške doline na Gorenjskem** 3. julija. Ker se po navadi vsak pogovor kmetiškega ljudstva z letino in vremenom začne, tudi jaz začnem tako svoj dopis, in prosim, imeti potrpljenje s temi priprostimi vsticami. Tudi pri nas je slana več škode naradila, kot se je skoncá mislilo, žito pa še dobro kaže, ako ga Bog obvaruje, sena bo pa prav malo in še to zavoljo slabega vremena se težko spravlja.

V šte. 66. letošnjega „Slovenca“ je poročilo deželnega odbora kranjskega za novo kovano postavu odkupa duhovske bire. Jaz bi vendar rad vprašal, kakor kmetiški posestnik, ki mu pa ni vse eno, ali se postava potrdi ali ne: kako je to, da se že tako preobloženemu kmetu s tem še nov davek v denarjih naklada in v tako slabih časih za denar, ko kmet, če ima le kaj dolga, skoraj shajati ne more? Tudi, kakor se sliši, naša častita duhovščina od te postave nič dobrega ne pričakuje. Odborovo priporočilo postave je tako čudno, da ne rečem smešno, da se razvidi, da gospodje tega ali ne razumejo ali pa nečejo razumeti. Pravijo, da bi bilo splošno vsem po volji, zato se je že pred dvema leti toliko občin zoper to postavu oglasilo. Tudi pravi poročilo, da mora se odrajtati, naj bo letina slaba ali dobra; to pa ni po vsem resnica. So duhovni, ki med ljudstvom žive, katerim so nadloge revnih posestnikov znane in imajo potrpljenje z njimi; nasproti se pa davki iztirjujejo večidel brez usmiljenja; če je bolj reven kmet, več mora stroškov plačati, če bi prav imel iti zadnji rep s hleva. Od bire še ni bilo nikoli slišati, da bi se tako ojstro izterjevala.

Dalje pravi poročilo, da morajo o slabih

letinah kmetje tiste reči kupovati; to se tudi pri ubožnih posestnikih malokrat prigodi; kadar je res slaba letina, večkrat revniši kmetje biro do druge jeseni odlože ali se jim, ako je mogoče, še odpusti. Drugač pa bo, ako se bo v denarjih pri davkarji plačevala. Tudi kmet veliko lože malo pridelkov dá, posebno bolj v hribih, ko denar, ki se današnji dan silno težko dobi, in to še kot odkupnino, to je kot dolg z obresti po malem plačevati zdaj, ko so slabe letine in se še ti pridelki težko v denar spravijo! Je pa še vprašanje: kam se bo mogla ta svota bolj varno naložiti kot je zdaj, da bi se čez kaj časa ne zgubila, kakor se je že marsiktera reč, in kdo bo potem oškodovan? Potem bi zopet morali za duhovne sami skrbeti. Edino s tem je težava, ko se vedno kmetije nadrobno razprodavajo; pa to se že dá razdeliti kakor drugi davki.

Ali nima deželni zbor bolj važnih postav rešiti? Posebno dve postavi bi mi prav z veseljem sprejeli, ena je, da bi se omejilo razkosovanje zemljišč; ako bo tako naprej šlo, čez 50 let ne bo že nobene cele kmetije; ko je enkrat razdrta, nikoli ne bo več cela vkup, če bi se prav nekaj zopet skup spravilo. Druga ravno tako potrebna postava bi bila, ki je pa zdaj na veliko škodo kmetijstvu odpravljena, postava zoper prevelike obresti. Kar je čez 5 odstotkov, je pri zemljiščih preveč in to je tudi velik vzrok vednih posilnih dražb.

Z novo odkupninsko postavo, ako se sklene, si bo sedanja večina deželnega zbora pritisnila pečat nezaupanja pri kmetiškemu ljudstvu.

Tudi imate dve vasi iz selške občine zavoljo neke poti prepir in to zadevo ste že pred dvema leti na deželni odbor dali, pa še zdaj ni odgovora; prej naj bi take reči rešili, kot tako postave kovali, ker ni nobeden zadoveljen z njo. Pa nemčurjem za kmeta ni mar.

Slovensk kmet.

**Iz Doline pri Trstu** 4. julija. V jeseni minolega leta si že predragi „Slovenec“ omenil, da je vrli ljubljanski orglar g. France Goršič izdelal nove orgle farni cerkvi v Dolini. Postavljene so bile do 20. decembra m. l. in božične praznike so začele peti. Da bi natanko popisal celo delo, bilo bi skoro nemogoče. Zunanja oblika je jako prijetna in napravi vsacemu posebno lep vtis; sostava je jako umetna, vse je prav čedno in natančno izdelano. Izbral je pa tudi mojster take registre (vseh je popolnih 17), da se na nji izvrše najrazličnejše sestave. Da ne bom prenadolgo in široko opisoval tega prekrasnega dela, naj je omenim, da je poskusilo orgle mnogo v orglanji zvedenih mož in vsak je priznal, da delo je prelepo, jako trdno, tedaj izvrstno. — Ker pa je lahonski časnik „Citadino“ že nekako zabavljaj čez orgle, ko so bile komaj senkaj pripeljane, poklicali smo moža Italjana iz Trsta, ki je v mestu obče znan kot mojster v orglanji in izdelovanji orgelj po italijanskim načinu (Maestro in arte) naj bi jih poskusil, pregledal in izrekel svojo sodbo. Na binkoštni torek vpríčo mnoge odlične gospode je orgle kolavdiral in v pismeni svedočbi jih kot izvrstno delo v vsakem obziru jako pohvalil.

Sodba tržaškega mojstra italijanske narodnosti daja ljubljanskemu mojstru, na kojega moramo Slovenci ponosni biti, najbolje spričevalo in je gotovo tudi najbolje priporočilo onim cerkvenim oskrbníštvom, ki nameravajo si preskrbeti nove orgle. Mlad je naš mojster, a dodelal je že 32 večih in manjih novih orgel — a še v tem letu dodela dvojce velikanskih.



## Domače novice.

V Ljubljani, 6. julija.

(Deželni zbor kranjski.) Včerajšnja seja je bila zelo mikavna in živahna, naši poslanci in galerija so dali Kalteneggerju največo nezaupnico. Poročilo, kakor tudi konec zadnje seje prihodnjič, ker smo z gradivom preobloženi.

(Denarni minister Dunajevski,) kteremu je v nedeljo g. dr. Bleiweis v imenu narodnega kluba telegrafično čestital k imenovanju za ministra, ter mu izrazil spoštovanje in popolno zaupanje, je včeraj telegrafično dr. Bleiweisu odgovoril: „Najpristronejšo zahvalo za prijazno čestitanje izrečem Vam, g. doktor, in častitemu klubu.“

(Birna in kanonično obiskovanje) je v tem mesecu napovedano: 4. julija v Št. Jurju, v Vogljah in Hrastju, 6. v Naklem in Dupljah, 7. v Tržiču in Križah, 8. v Podbrezju in Kovoru, 11. v Predvoru in Trsteniku, 12. v Kokri, 13. v Goricah, 18. v Kranji in Primskovem, 28. v Zapogah.

(Zoper odvezo bira) so se dozdej pri deželnem zboru oglasile občine: V Križah pri Tržiču, Cerklje, Št. Jurij, Smlednik, Naklo, Stražišče, Predoslje.

(Kanonika) pri stolnici ljubljanski sta postala č. gg. dr. Čebašek, semeniški vodja in profesor, pa Andrej Zamejec, bogoslovski profesor. Častna kanonika pa sta ob enem postala dr. Janez Gogala, gimnazijski katehet in vodja v Alojznici, pa čast. g. Martin Pogačar, vodja knezoškofijske pisarne.

(Požar) je v nedeljo 4. t. m. zvečer nastal v Kamniku, fare Preserske, ter je uničil celo vas, da so izmed 76 hiš ostale le tri. Kako je ogenj nastal, se ne vé.

(Otrok utonil.) Oče in mati blizu Ljubljane sta se vlegla v senco in zaspala. Mala, dveletna hčerka pa je med tem tekala okoli in po nesreči padla v vodnjak, ter utonila. Pomoč je prišla prepozno. Starši, pazite na otroke!

(Banka „Slavija.“) Obširno letno poročilo tega narodnega zavoda, katero smo te dni prejeli, dokazuje tudi letos, da je napredoval v vsacem obziru sijajno, ter da so vspehi, ktere ima zaznamovati, velikanski. Gotovo ustrezemo želji našega občinstva, ako v naslednem podamo kratek pregled iz omenjenega poročila. Dohodki vsega leta znašali so gld. 1.574.497,38; od leta 1869, ko je bila banka ustanovljena, do l. 1879 plačala je škod v znesku gold. 4.729.238,53. Vlansko leto znašala so njena posojila hranilnicam in založnicam 376.542 gold, 16 kr. na hipoteke menjice in svoje police pa je dala gld. 1.621.666,74. Nobeno drugo društvo ne more se meriti z njo gledé tega, kar je storila za gasilne naprave in brizgalce; v najstarih letih svojega obstanka izdala je namreč v ta namen gld. 81.423,73 kr. Letos bilo je sklenjeno pri občnem zboru, da dobi okraj ljubljanske okolice in puljski vsak po jedno štirikolesno brizgalnico. — Zanimivo za zavarovance podedovanskih društev je gotovo to, da so imeli vlansko leto čistega dobička gld. 106.498,10 kr. a skupno njihovo premoženje naraslo je do gld. 3.162.794,31 kr. Koliko denarjev banki sploh dohaja, razvidno je iz tega, da je vlansko leto sami glavni blagajnici v Pragi došlo 120.141 poštinih nakaznic; onih, ki so jih prejeli njeni glavni zastopi, kterih ima deset, niti ne štejemo. Različnim slovanskim kulturnim zavodom določile so se tudi letos, kakor prejšnja leta zdatne svote, tako med drugim „Matici slovenski“ gld. 100. in „Narodni šoli“ gld. 100. Smela trdimo, da

noben drug zavarovalen zavod ne podpira slovanskih narodnih zavodov, ko edina banka „Slavija“, zato je pa tudi priporočilo, da bise število njenih udov po slovanskih deželah vedno množilo!

(Srednje šole) in z njimi zedinjene učiteljske pripravnice z vadnico sklenejo šolsko leto 15. t. m. s slovesno zahvalno sv. mašo, druge šole pak 23—30 t. m. Zrelostna preskušnja bode v gimnaziji 14—17. v realki naslednji teden 19. itd.

## Razne reči.

— Duhovske premembe: V ljubljanki škofiji: Faro Nevlje je dobil g. Anton Zorman, Prem g. Anton Žgur, Leskovic nad Loko g. Ludv. Škufca, Kopanje g. Ant. Trepal. V Borovnico je namesto bolehnega J. Piškarja prišel za kaplana g. Jos. Regen. Razpisana je duhovnija Kolovrat 5. junija in Sela pri Šumberku 15. jun. l. l. — Duhovna posvečevanja bodo letos 24. subdijakoniat, 26. dijakonat in 27. presbiterat. Iz IV. leta bode jih pet, iz III. bodo posvečeni štirje, a eden zaradi premladosti nekaj pozneje.

— Strela ubila. Z gornje Istre se nam piše: Res čudno, da iz Istre skor brez izjeme le tužni glasi dohajajo. Tu zatira ošabni lahon jezik slovanski ter sili italjanščino v take šole, kjer je ni kar nič potreba, tam muči glad blede družino. Vpadla lica, razcapana obleka jasno dokazujeta, kako žalostno je nekterim prebivalcem tužne Istre. A še drugo žalostno vest mi je poročati. Pretekli teden je bila sv. birna v Hrušici, v sredo na Munah, v četrtek v Laniščah blizu Buzeta. Kakor drugod, se tudi tu takrat več duhovnov snide, želeč se svojemu višemu pastirju pokloniti in se med seboj pozdraviti. Istra je povsod gorata, hrib se vrsti za hribom, ker ni revnih in pripravnih cest je jahante vedno v navadi. V četrtek popoldne jahaja iz Lanišča g. L. dekan iz Keršane, g. A. Zamlić, župnik iz Boljuna in gosp. Bl., župnik Dolenje vasi proti domu. Ne daleč od Lanišča se za bliska, strela vdari, ubije g. župnika Zamlića, enega mežnarja in dva konja. Gg. dekan L. in župnik Bl. sta, pravijo, močno ranjena. Res treba je posebno letos prositi, ker je tako pogosto nevihta: „Od strele in hudega vremena reši nas, o Gospod.“

## Deželni zbor kranjski.

Sedma seja 24. junija.

Narodni poslanci podajo to-le interpelacijo do deželne vlade kranjske.

Občni sodnijski red od l. 1870 ukazuje v 13. §, da imate pri sodnijah obe stranki in njihju pravdosredniki v svojih govorih (ustnih in pismenih) rabiti tisti jezik, ki je v deželi navaden v govoru ljudstva. L. 1867 je pravosodni minister Hye izdal ukaz predsedništvu c. kr. v šje sodnije v Gradci dné 5. septembra št. 8636 in 9396, s kterim je dopolnjeval pravosodnega ministerstva naredbo od 15. marca 1862 št. 865 gledé rabe slovenskega jezika pri sodnijah ter ukazal, da ima slovenski jezik ustno in pismeno rabiti v tožnih in netožnih civilnih rečeh pri zaslišanji samo slovenskega jezika zmožnih prič.

Za politične in finančne c. kr. urade pa je c. kr. deželno predsedništvo kranjsko, oziroma c. kr. predsedništvo finančnega vodstva z ukazi op 23. avgusta in 20. septembra 1869, št. 2229 in 2450, od 14. januarja in 21 in 24.

julija 1870, št. 69, 856 in 962, in od 1878 št. strogo ukazalo, da imajo c. kr. uradi s slovanskimi strankami uradovati v slovenskem jeziku.

Vse te ministerijalne naredbe in vsi ukazi pa se dan danes na Kranjskem večinoma niso praktično izvrševali. Pri sodnijah se ne samo v civilnih ampak celo v kazenskih pravih slovanskim strankam nemška vabila in razsodbe pošiljajo, pri zaslišanji nemški zapisniki spisujejo in pri obravnavah ne rabi skozi vso obravnavo jezik, kteri je zatožencem razumljiv.

Ravno tako prezirajo gori navedene naredbe in ukaze tudi c. kr. politični in finančni uradi. Keč je tako ravnanje c. kr. uradov nasprotno zakonu in vsacemu narodu prisojenim pravicam, ker se vsled tega lahko velika materijalna škoda pripeti slovanskim strankam in ker je v interesu državnega reda in vladne avtoritete, da se c. kr. uradi strogo ravnajo po zakonih in po ukazih, iz zakonov izvirajočih, usojamo si podpisanci vprašati blagorodnega gospoda c. kr. deželnega predsednika:

1. Ali je c. kr. vladi znano, da se naredbe in ukazi c. kr. justičnega ministerstva od 5. sept. 1867 št. 8636 in 9396, potem ukazi kranjskega dež. predsedništva od 23. avg. in 20. sept. 1869, št. 2229 in 2450, od 14. jan. 21. in 24. jul. 1870 št. 69, 856 in 962 ter od 13. sept. 1878 št. 651 zastran rabe slovenskega jezika niti pri c. kr. sodnijskih, niti pri političnih in finančnih uradih praktično niso izvršili.

2. Ali boče c. kr. vlada gori navedene uredbe ukaze ponoviti ter primerno potrebam slovenskega naroda razširjati in za to skrbeti, da se vsi c. kr. uradi na Kranjskem strogo po njih ravnajo?

Poslanec F. Potočnik stavi v imenu svojih narodnih tovaršev predlog, za to, da bi se po Dolenjskem delale ozke (vicinalne železnice), s čemer bi se najbolj pomagalo ubogemu ljudstvu, ker ravno dolenjska stran potrebuje vedno največ pomoči. Zbornica pritrdi predlogu in volijo se v odsek za pozvedovanje in pretres te reči gospodje Potočnik, Navratil, Dreo, Lukman in Hočevar.

V gospodarski odsek se na mesto izstopivšega gosp. Šavnika voli poslanec Pfeifer.

O poročilu gospodarskega odseka o predlogu deželnega odbora zaradi postave za oddajanje neozdravljivih bolnih iz bolnišnice v hiralnico se prične daljši razgovor. Odsek namreč nasvetuje, da bi se čez postavo, ki določuje, naj bi se vsak bolnik, o kterem se pokaže, da je neozdravljiv, iz bolnišnice dal v hiralnico, ker potem je oskrbovanje ceneje, pade namreč od 70 kr. do 40 kr. na dan ali morda še nižje, — prestopilo na dnevni red ter naročilo deželnemu odboru, v prihodnjem zborovanji predložiti drugačno postavo o preskrbovanji ubogih.

Zoper ta nasvet se oglasi gospod dr. Vošnjak, ki želi, da bi se postava sprejela, in povdarja, kako zmanjkuje prostora za prave bolnike, ter po daljem razkladanji potrebnosti tega stavi predloge, naj se neozdravljivi bolniki oddajo hiralnicam ali pa naj se občine prašajo, če jih hočejo prevzeti v lastno skrb.

(Konec prih.)

## Iz proste roke so naprodaj lepe cerkvene in salonske oljnate slike

umrlega akademičnega umetnika g. Mihaela Stroy-a. Ogledati jih je vsak dan od 10. do 1. ure dopoldne na mestnem trgu št. 9 v II. nadstropji. (3)